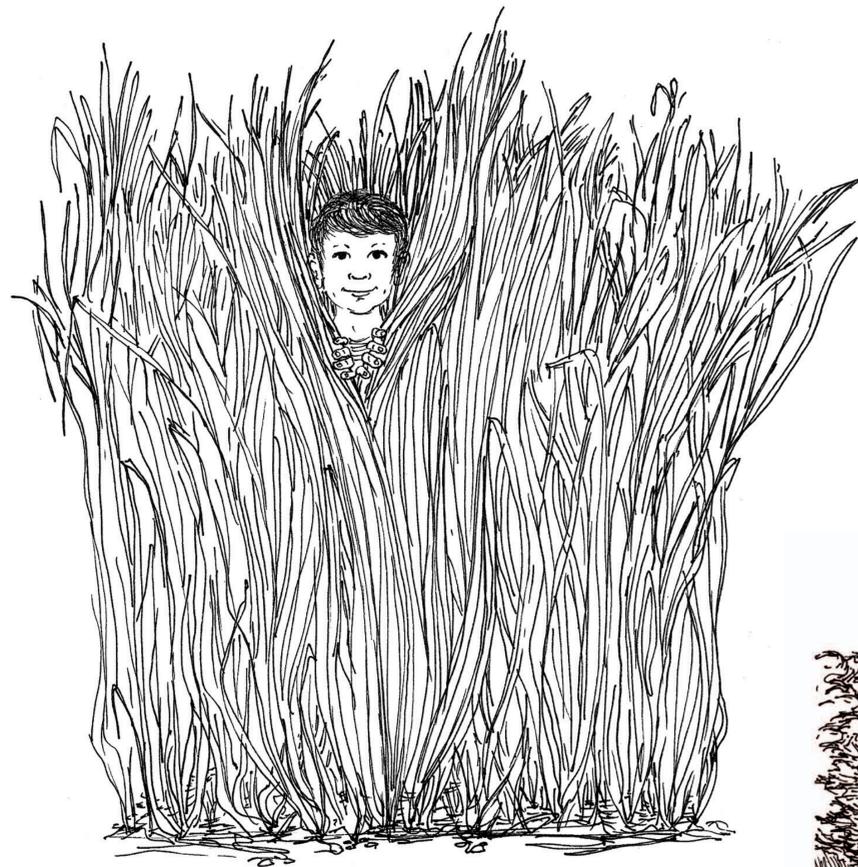

PŘÍDAVNÁ JMÉNA

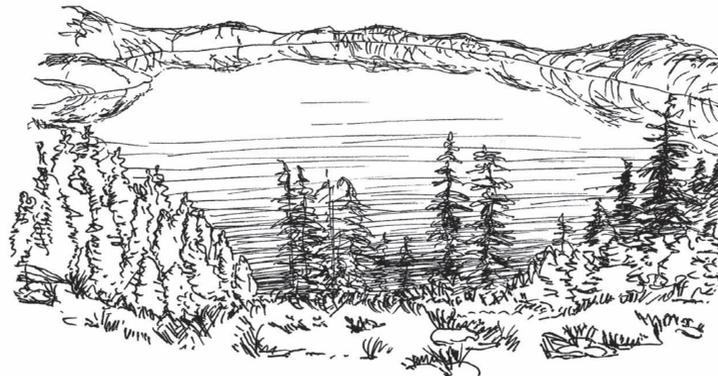
1

Některá romská přídavná jména, například „baro“ mají v češtině více významů, které je třeba správně rozlišovat. Baro může znamenat VELKÝ, DLOUHÝ, VYSOKÝ nebo také HLUBOKÝ.

Sledujte následující příklady:

BARI ČAR / VYSOKÁ TRÁVA

BARO PAŇI / HLUBOKÁ VODA

BARO VEŠ / HLUBOKÝ LES

BARO DROM / DLOUHÁ CESTA

BARÉ BALA / DLOUHÉ VLASY

BARI ŠKOLA / VYSOKÁ ŠKOLA

PODSTATNÁ JMÉNA

2

V romštině, stejně jako v jiných jazycích (např. v angličtině nebo ve francouzštině) jsou dva rody podstatných jmen - mužský (ten, on- v romštině třeba O Kher - dům) a ženský (ta, ona- v romštině třeba E Daj - máma). Čeština má navíc střední rod (to, ono). Používání rodů v různých jazycích se často liší. Při překladu z romštiny do češtiny proto musíme dát pozor na užívání správných rodů. Rozlišujte:

V ROMŠTINĚ **O GAD** X ALE V ČEŠTINĚ **TA KOŠILE**

V ROMŠTINĚ **O ŠERO** X ALE V ČEŠTINĚ **TA HLAVA**

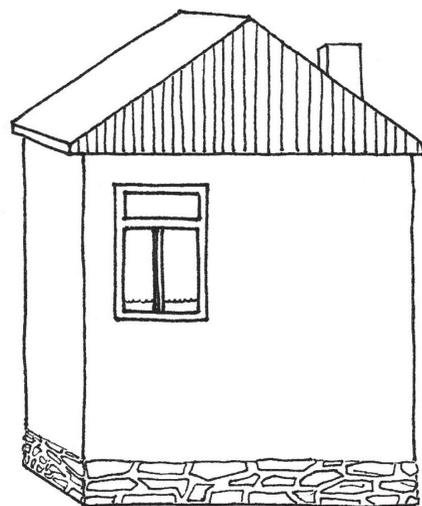
V ROMŠTINĚ **O VAST** X ALE V ČEŠTINĚ **TA RUKA**

V ROMŠTINĚ **E ČHURI** X ALE V ČEŠTINĚ **TEN NŮŽ**

V ROMŠTINĚ **E PIRI** X ALE V ČEŠTINĚ **TEN HRNEC**

V ROMŠTINĚ **E BLAKA** X ALE V ČEŠTINĚ **TO OKNO**

Pozor na správné používání číslovek jedna a dvě (jekh a duj) v češtině. V romštině se nemění s rodem podstatného jména, ale v češtině musíme tvar číslovky změnit podle rodu.

*HIN MAN DUJ PHEŇA, DUJ PHRALA /
MÁM DVĚ SESTRY, DVA BRATRY*

*DIKHAV JEKH KHER THE JEKH BLAKA /
VIDÍM JEDEŇ DŮM A JEDNO OKNO*

PŘÍSLOVCE

3

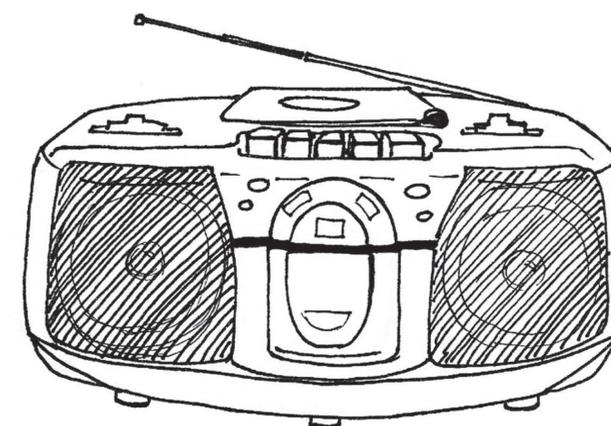
Podobně jako určitá přídavná jména, mají také některá romská příslovce více významů v češtině. Podívejte se ve kterých se nejvíce chybuje a správně rozlišujte v češtině.

KECI může znamenat **JAK DLOUHO** nebo **KOLIK**
BUT znamená **HODNĚ** nebo také **DLOUHO**
LOKES můžeme užívat ve smyslu **TIŠE** nebo **POMALU**

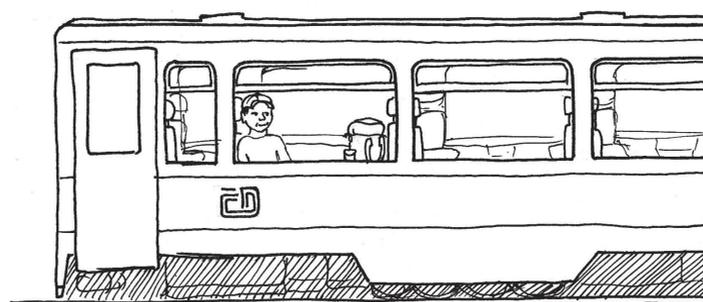
*KECI SAN KHERE? / KOLIK JE VÁS DOMA?
AMEN SAM BUT / JE NÁS HODNĚ*

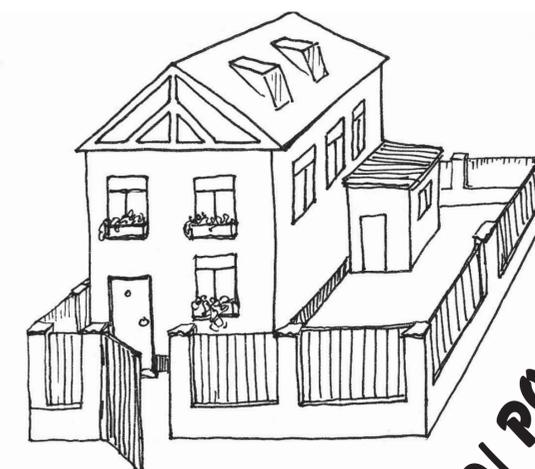
*MUKH KODI GILI LOKEDER! /
PUŠŤ TU PÍSEŇ TIŠEJI!*

*KECI SAL PRO DROM? /
JAK DLOUHO JSI NA CESTĚ?*

IMAR BUT / UŽ DLOUHO

DŽA POLOKES! /

JDI POMALU!

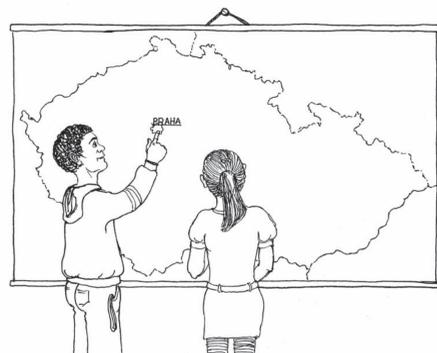
SLOVESA

4

Některá slovesa mají v různých jazycích různé významy. V romštině například slovesa **TE BEŠEL**, **TE ANEL** a **TE ŠUNEL** vyjadřují situace, pro které má čeština více než jeden výraz. Proto rozlišujte:

TE BEŠEL / SEDĚT NEBO BYDLET

BEŠAV PRAHATE / **BYDLÍM** V PRAZE

BEŠAV PRO STOLKOS / **SEDÍM** NA ŽIDLI

TE ŠUNEL / SLYŠET, CÍTIT SE NEBO CÍTIT

ŠUNAV LES / **POSLOUCHÁM** HO
ŠUNAV MAN NAMIŠTES / **NECÍTÍM** SE DOBŘĚ

ŠUNAV LAČHI PACHA / **CÍTÍM** PŘÍJEMNOU VŮNI

TE ANEL / PŘIVÉST NEBO PŘINĚST

ANĎOM LAKE LOVE /
PŘINESL JSEM JÍ PENÍZE

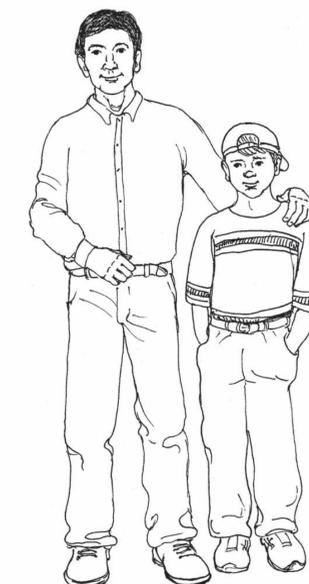
ANĎOM LES KHERE /
PŘIVEDL JSEM HO DOMŮ

V některých případech to má romština jednodušší, než čeština, jak jsme si právě ukázali. Naopak je tomu v případě vyjadřování zvrtnosti sloves. Zatímco v češtině se tvoří pomocí zájmen **SE** a **SI**, romština zde používá různé způsoby.

ME MAN UCHANAV / JÁ **SE** UČEŠU.
ME PES UCHANAV / JÁ **SE** UČEŠU.
O PAŇI TAĎOL / VODA **SE** VAŘÍ.

BEŠ TELE! / **SEDNI SI!**
BEŠ TUKE! / **SEDNI SI!**
BEŠ PESKE! / **SEDNI SI!**

PROJEKT BYL PODPOŘEN Z DOTAČNÍHO PROGRAMU

„PODPORA IMPLEMENTACE EVROPSKÉ CHARTY REGIONÁLNÍCH A MENŠINOVÝCH JAZYKŮ“ ÚŘADU VLÁDY ČR V ROCE 2010.

Vyrobila společnost R-Mosty, o. s. v roce 2010

mosty[®]

PÁR ZAJÍMAVOSTÍ NAVÍC ...

5

Romština a čeština jsou dva velmi odlišné jazyky. Pády, používání sloves, zájmen, rodů podstatných jmen a vůbec celá gramatika se liší. Není proto těžké se splést pokud používáme tak trochu oba jazyky, ale neznáme zákonitosti, které v nich platí. Někdy například používáme doslovný překlad z romského jazyka, což v češtině znamená chybu. Některé z takových chyb si na závěr ukážeme. Sledujte správné a špatné varianty.

ME OLESKE NA ACHA'UVAV
😊 **JÁ TOMU NEROZUMÍM**
😞 ~~JÁ TOMU NECHÁPU~~

ME ODA NACHAPINAV

😊 **JÁ TO NECHÁPU**
😞 ~~JÁ TO NEROZUMÍM~~

AMEN SAM KHERE PANDŽ DŽENE

😊 **JE NÁS DOMA PĚT**
😞 ~~MY JSME DOMA PĚT~~

NANE TUT TE DEL KAJČEN?

😊 **NEMÁŠ NA PŮJČENÍ?**
😞 ~~NEMÁŠ PŮJČIT?~~

HIN MAN AJSO ŠIL!

😊 **JE MI TAKOVÁ ZIMA**
😞 ~~MÁM TAKOVOU ZIMU~~

Podobnou chybu uděláte, pokud budete doslova překládat tu samou větu třeba z angličtiny:
WE ARE FIVE AT HOME - MY JSME PĚT DOMA 😞